МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Машинобудівний навчально-науковий інститут
(повна назва підрозділу)

Кафедра експлуатації суднових енергетичних установок та теплоенергетики
(повна назва кафедри)

Код РНПД

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
WORKING PROGRAM OF THE ELECTIVE ACADEMIC DISCIPLINE

ЕКОНОМІКА ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
WATER TRANSPORT ECONOMICS

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
тип дисципліни вибіркова
мова(и) викладання українська

Миколаїв – 2024

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Економіка водного транспорту»

10 листопада 2024 року. – с.

Розробник: Ратушняк Ігор Олександрович, канд.техн.наук, доцент, доцент кафедри ЕСЕУта ТЕ

Проєкт робочої програми вибіркової навчальної дисципліни «Економіка водного транспорту» розглянуто на засіданні кафедри Експлуатації суднових енергетичних установок та теплоенергетики

Протокол № 4 від 13 листопада 2024 р.

В.о. завідувача кафедри ЕСЕУ та ТЕ,
канд. техн. наук, доцент _____ *Богдан ЛИЧКО*

Проєкт робочої програми вибіркової навчальної дисципліни «Економіка водного транспорту» розглянуто методичною радою Машинобудівного навчально-наукового інституту.

Протокол № 4 від 16 грудня 2024 р.

Голова МР МННІ,
докт. техн. наук, професор _____ *Сергій СЕРБІН*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Економіка водного транспорта» погоджено з навчальним відділом НУК

Начальник навчального відділу _____ *Андрій ЛАБАРТКАВА*

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Економіка водного транспорта» затверджена Навчально-методичною радою НУК.

Протокол № 10 від 23 грудня 2024 р.

Голова НМР НУК _____ *Сергій СЛОБОДЯН*

© НУК, 2024

ЗМІСТ

Вступ *4*

1. Опис навчальної дисципліни *6*

2. Мета вивчення навчальної дисципліни *7*

3. Передумови для вивчення дисципліни *7*

4. Очікувані результати навчання *7*

5. Програма навчальної дисципліни *9*

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування *15*

7. Форми поточного та підсумкового контролю *15*

8. Критерії оцінювання результатів навчання *17*

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна *17*

10. Рекомендовані джерела інформації *18*

ВСТУП

Анотація

Економіка як наука вивчає основи і форми роботи ринкових структур та механізми взаємодії суб'єктів економічної діяльності суспільства, тому в теперішній час все більше значення для інтенсифікації та підвищення ефективності виробництва має розвиток виробничої інфраструктури і, особливо, транспорта, у єдиній системі якого важливе місце займає водний транспорт (морський і річковий). Майбутні випускники НУК ім. адм. Макарова повинні розуміти особливості економіки і організації виробництва такої специфічної галузі як водний транспорт, специфіку морських перевезень, логістичних процесів, страхування, інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств водного транспорту; знати основні принципи організації виробничих процесів, шляхи поліпшення ефективності управління на підприємствах суднобудівної та машинобудівної галузей; мати уяву про особливості судноплавної і суднобудівної політики розвинутих країн, проблеми ціноутворення, схеми фінансування побудови суден; уміти аналізувати економічні показники результатів діяльності підприємств водного транспорту, розраховувати експлуатаційні показники роботи суден.

Таку мету у підготовці випускників НУК ім.адм. Макарова ставить дисципліна «Економіка водного транспорту», яка поглиблює базові знання, отримані при вивченні економічних дисциплін бакалаврської підготовки, дозволяє опанувати особливості менеджменту в галузі водного транспорту, і містить такі основні розділи:

– загальні питання менеджменту на водному транспорті;

– морський і річковий торгівельний флот, суднобудування і судноплавство;

– основні характеристики виробничої діяльності підприємств водного транспорту;

– інвестиційна діяльність, будівництво та ЗЕД підприємств водного транспорту.

Ключові слова: *організація, економіка, управління, підприємство, водний траспорт.*

Abstract

Economics as a science studies the basics and forms of work of market structures and mechanisms of interaction of subjects of society economic activity, therefore, at present, the development of production infrastructure and, especially, transport, in the unified system of which water transport (sea and river) takes an important place, for the intensification and increase of production efficiency. Future graduates of the Admiral Makarov National University of Shipbuilding should understand the peculiarities of the economy and organization of production of such a specific industry as water transport, the specifics of sea transportation, logistics processes, insurance, investment and innovation activities of water transport enterprises; know the basic principles of organization of production processes, ways to improve the efficiency of management at enterprises of shipbuilding and machine-building industries; have an idea of the peculiarities of shipping and shipbuilding policy of developed countries, problems of pricing, schemes for financing the construction of ships; be able to analyze the economic indicators of the results of water transport enterprises' activities, calculate the operational indicators of the vessels.

Such a goal in the training of graduates of the Admiral Makarov National University of

Shipbuilding is set by the discipline "Water Transport Economics", which deepens the basic knowledge obtained during the study of economic disciplines of bachelor's training, allows you to master the management features in the water transport field, and contains the following main sections:

- general issues of management in water transport;

- sea and river merchant fleet, shipbuilding and shipping;

- the main characteristics of the production activities of water transport enterprises;

- investment activities, construction and foreign economic activity of water transport enterprises.

Keywords: *organization, economics, management, enterprise, water transport.*

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів - 5</td><td rowspan="3"></td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання
не передбачено

Загальна кількість годин 150</td><td rowspan="8"></td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4 ;

самостійної роботи студента – 6 .</td><td rowspan="5">Освітній рівень:

перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Економіка водного транспорту» є формування у студентів знань і навичок з основних розділів прикладної економіки водного транспорту, зокрема питання, пов’язані з роллю морського транспорту в світовій економіці, особливостями інтеграції підприємств водного транспорту, основними проблемами управління, бюджетування та реформування водного транспорту, структурою та особливостями основного, оборотного та людського капіталу підприємств водного транспорту, економіко-експлуатаційними показниками роботи підприємств водного транспорту, процесами ціноутворення, оподаткування, інвестування та інноваційними процесами в судноплавстві, портовій та сервісній діяльності для:

- *нового економічного мислення, розвитку підприємницьких здатностей, адаптації майбутніх фахівців до змін, пов'язаних зі створенням у країні ефективної економіки;*
- *придбання здобувачами знань про зміст законодавчо-нормативних актів з питань економіки водного транспорту;*
- *досягнення розуміння змісту і ролі економічних методів у системі методів господарювання та управління підприємством; економічного механізму діяльності підприємствами суднобудування та морського транспортного комплексу;*
- *засвоєння методичних прийомів розрахунку економічних і експлуатаційних показників;*
- *порядку формування економічних показників роботи і оцінки економічної ефективності прийнятих господарських рішень у водному транспортному комплексі.*

3. Передумови для вивчення дисципліни

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях суднобудування і енергетичних установок, географічної економіки, маркетитнгу.

Даний курс використовує загальнонаукові та специфічні методи дослідження (розрахунково-аналітичні, економіко-статистичні, економіко-математичні, експертного оцінювання, фактологічні, соціологічні, документальні, балансові тощо).

4. Очікувані результати навчання

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни передбачає:

знання:

– загальних основ ринкової економіки та питань реформування у водному транспортному комплексі;

– методологічних і методичних питань економічної оцінки усіх видів ресурсів підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності водного транспорту;

– законодавчої і нормативної бази функціонування підприємств водного транспорту;

– порядку визначення доходів від перевезень вантажів;

– питань організації й оплати праці;

– показників ефективності водних перевезень;

вміння:

– виконувати розрахунки показників щодо економіки водного транспортного комплексу;

– оцінювати ефективність водних перевезень;

– розрахувати основні економічні показники ефективності організації і планування роботи водного транспорту;

– надавати рекомендації по зменшенню витрат на перевезення вантажів;

– розробляти бізнес-план діяльності судноплавної компанії;

– аналізувати практичний матеріал і викладати свої думки з питань водного транспорту;

уявлення *про перспективи розвитку та удосконалення економічних відносин на підприємствах водного транспортного комплексу.*

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Економічні основи функціонування підприємств водного транспортного комплексу. Господарський механізм морського транспорту. Зовнішньоекономічна діяльність і міжнародні водні перевезення

Тема 1. Економічна сутність транспорту. Роль і значення транспорту в загальному виробництві і народному господарстві України. Основна характеристика транспорту як галузі матеріального виробництва. Загальна характеристика єдиної транспортної системи. Техніко-економічні і експлуатаційні особливості і сфери використання основних видів транспорту. Водний транспорт, його основні переваги і сфери використання. Координація і взаємодія основних видів транспорту. Транспортно-логістичні системи руху і розподілу товарів, роль кожного виду транспорту в обслуговуванні внутрішнього і зовнішнього обігу. Сучасний фрахтовий ринок. Структура фрахтового ринку. Параметри діяльності судноплавних компаній в умовах фрахтового ринку. Визначення вантажної бази як основи діяльності торговельного судноплавства [4; 6, стор. 11–65; 8, стор. 3–40; 9; 11, стор. 29–52; 13, стор. 351–373; 15, стор. 382–398].

Тема 2. Виробничий процес і його організація. Принципи ефективної організації виробничого процесу. Загальна характеристика транспортної продукції та її оцінка. Характеристика продукції водного транспорту. Особливості продукції водного транспорту. Перевезення як об’єкт діяльності транспорту. Вантажопотоки та їх характеристика. Економічний зміст понять «Перевезення», «Вантажообіг», «Вантажопотік». Основні фактори, які визначають об’єм, структуру, напрям вантажних перевезень. Динаміка і структура водних перевезень. Рейс як основний об’єкт виробничої діяльності водного транспорту [1; 5, стор. 8–61; 13, стор. 3–110; 14, стор. 211–367; 15, стор. 21–94].

Тема 3. Сутність, структура і взаємодія елементів матеріально-технічної бази водного транспорту. Техніко-економічна характеристика транспортного флоту. Шляхи розвитку флоту на основі науково-технічного прогресу. Шляхи і форми оновлення. Задачі підвищення продуктивності праці, покращання використання матеріалів, палива і енергії, підвищення якості і ефективності перевезень. Економічна ефективність збільшення вантажопідйомності, спеціалізації і типізації флоту. Основні напрямки модернізації суден. Впровадження основних технологічних процесів перевезень вантажів і вдосконалення форм організації роботи флоту. Берегова база водного транспорту і основні напрямки її розвитку. Торговельні порти. Суднoремонтна промисловість водного транспорту. Вплив водного транспорту на навколишнє середовище і заходи з його охорони [2; 3; 12, стор. 14–77; 13, стор. 241–271; 14, стор. 367–395].

Тема 4. Сутність і склад основного капіталу судноплавної компанії. Економічна характеристика виробничих фондів та їх структура. Облік і оцінка основних засобів. Методи

оцінки основних виробничих засобів. Знос і амортизація основних засобів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань. Ефективність використання основних виробничих засобів, основні показники ефективності використання основних виробничих засобів. Формування, структура і використання оборотного капіталу. Нормування оборотних засобів. Показники рівня використання оборотного капіталу. Управління запасами матеріальних цінностей. Шляхи прискорення оборотності оборотних засобів [6, стор. 175–192; 7, стор. 25–34].

Тема 5. Завдання і функції матеріально-технічного забезпечення в судноплавних компаніях. Визначення потреби в матеріальних ресурсах, методика їх розрахунку. Логістичні процеси у водному транспорті і основні завдання товароруху і задоволення попиту і доставки матеріально-технічного забезпечення. Придбання і збереження матеріальних ресурсів. Використання матеріальних ресурсів [7, стор. 81–101].

Модуль 2. Ресурси підприємств водного транспортного комплексу і ефективність їх використання. Економічні показники результатів діяльності підприємств водного транспорту

Тема 6. Організація управління і планування на транспорті. Основи управління водним транспортом. Основні функції, задачі і принципи управління і планування. Методи управління і планування. Організація управління.

Види і зміст внутрішньогосподарського планування судноплавних компаній в умовах ринку. Основні класифікаційні ознаки планування за змістом, рівню управління, методам обґрунтування, часу дії, сфері використання, стадії розробки, типам мети. Бізнес-план судноплавної компанії, його зміст, структура і значення. Планування роботи транспортних суден. Рейсове планування [5, стор. 61–80; 11, стор. 80–146].

Тема 7. Загальна характеристика інвестиційних рішень. Функції інвестиційної діяльності. Види інвестицій. Основні види інвестицій у водному транспорті. Джерела інвестицій в основні виробничі засоби. Базові принципи інвестування. Структура капітальних вкладень. Показники ефективності прийняття інвестиційних рішень. Критерії і показники ефективності капітальних вкладень. Техніко-економічне обґрунтування проекту будівництва водного транспорту. Планування інвестиційного процесу. Фінансування капітальних вкладень. Підвищення ефективності інвестиційного процесу. Методи розрахунку ефективності капітальних вкладень. Техніко- економічне обґрунтування розвитку флоту. Критерії прийняття проектних рішень в системі розвитку торговельного флоту [5, стор. 236–249; 6, стор. 199–216].

Тема 8. Витрати судноплавної компанії, їх сутність і структура. Роль і значення собівартості в господарської діяльності судноплавних компаній. Поняття собівартості транспортної продукції. Значення собівартості транспортної продукції. Класифікація і групування

експлуатаційних витрат судноплавних компаній, флоту і судна, їх значення для правильної калькуляції собівартості. Собівартість водних перевезень і шляхи її зниження. Структура собівартості водних перевезень і фактори, що її визначають. Закордонний досвід визначення витрат виробництва. Собівартість продукції суднoремонтних підприємств. Калькуляція собівартості продукції судноремонту. Аналіз собівартості судноремонту і шляхи її зниження [5, стор. 161–173; 8, стор. 57–87; 13, стор. 113–209].

Тема 9. Сутність, функції і система цін в ринкових умовах. Особливості і завдання ціноутворення у водному транспорті. Ціни водних перевезень, тарифи і фрахт, їх особливості і сфери використання. Структура тарифів і зборів на транспортні послуги. Аналіз ринкової ситуації. Сутність і порядок формування доходів транспортних підприємств. Планування різних форм доходів. Порядок розрахунку доходних ставок [5, стор. 213–230; 6, стор. 89–125; 8, стор. 87–143; 15, стор. 109–123].

Тема 10. Система фінансових показників: якісних і кількісних, методика їх розрахунку. Взаємозв’язок валютних і фінансових показників Економічний зміст показників валютної ефективності. Основні фактори, які впливають на рівень доходів і витрат водного транспорту. Роль суднових екіпажів в підвищенні рівня валютної ефективності роботи флоту [6, стор. 337–350; 7, стор. 58–70; 10].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
Модуль 1. Економіка водного транспорту										
Змістовний модуль 1. Економічні основи функціонування підприємств водного транспортного комплексу. Господарський механізм морського транспорту. Зовнішньоекономічна діяльність і міжнародні водні перевезення										
Тема 1. Водний транспорт у народному господарстві України та світовому судноплавстві	19	4	5	–	10	16	1	1	–	14
Тема 2. Перевезення водного транспорту	17	4	4	–	9	16	1	1	–	14
Тема 3. Матеріально-технічна база водного транспорту	12	2	2	–	8	16	1	1	–	14
Тема 4. Ресурси судноплавної компанії та ефективність їх використання (основний і оборотний капітал)	12	2	2		8	12	–	–	–	12
Тема 5. Матеріально-технічне забезпечення транспортного флоту	12	2	2		8	12	–	–	–	12
Модульна контрольна робота №1	3	1	–	–	2	3		–	–	3
Разом за змістовим модулем 1	75	15	15	–	45	75	3	3	–	69
Змістовий модуль 2. Ресурси підприємств водного транспортного комплексу і ефективність їх використання. Економічні показники результатів діяльності підприємств водного транспорту										
Тема 6. Планування роботи водного транспорту	17	2	5	–	10	16	1	1	–	14
Тема 7. Інвестиційна діяльність у водному транспорті	17	4	4	–	9	16	1	1	–	14
Тема 8. Витрати судноплавної компанії (судна), їх сутність і структура. Собівартість продукції водного транспорту	14	4	2	–	8	16	1	1	–	14
Тема 9. Ціноутворення і доходи у водному транспорті	12	2	2		8	12	–	–	–	12
Тема 10. Фінансові показники роботи водного транспорту	12	2	2		8	12	–	–	–	12
Модульна контрольна робота №2	3	1	–	–	2	3	–	–	–	3
Разом за змістовим модулем 2	75	15	15	–	45	75	3	3	–	69
Всього годин	150	30	30	–	90	150	6	6	–	138
Разом за курсом	150	30	30	–	90	150	6	6	–	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Ознайомлення із основними видами вантажів водного транспорту, його властивостями, класифікацією, тарою і упаковкою. Стандартизація і маркування. Наливні, навалочні, насипні, лісові, генеральні, швидкопсувні, небезпечні вантажі. Перевезення вантажів у пакетах, палетах і контейнерах. Портові склади. Ознайомлення з поняттям логістичної системи. Концепції та функції логістики. Транспорт в умовах логістики. Розвиток транспортної логістики в Україні. Планування і організація перевезення вантажів в умовах логістики. Управління складськими запасами у логістичній системі. Ризики зовнішньоекономічних операцій на водному транспорті. Управління ризиками. Інтереси отримувача та постачальника. Базис і термін поставки. Транспортне страхування вантажів. Передача прав власності.	6	–
2	Ознайомлення з витратами підприємства та собівартістю продукції. Структура і класифікація витрат на виробництво продукції. Експлуатаційні витрати судна. Ціни та ціноутворення у водному транспорті. Функції та система цін. Собівартість як комплексний економічний показник роботи підприємства. Порядок фінансування та кредитування побудови суден. Механізм залучення фінансових ресурсів для придбання суден та суднової енергетики. Практичне завдання N 1. Розв’язання задач з оцінки основних фондів, фондовіддачі, амортизаційних відрахувань, нормативу оборотних коштів, собівартості і рентабельності продукції.	4	2
3	Ознайомлення з поняттями Світового судноплавства, торгівельного флоту і фрахтового ринки. Судноплавство і його види: трампове, лінійне, торгівельно-промислове. Стан і шляхи розвитку світового ринку суден. Флот України. Основи судноплавної і суднобудівної політики, тенденції та реформування. Міжнародні реєстри. Ради відправників вантажів: цілі і види діяльності. Концепція змішаних перевезень. Практичне завдання N2. Вивчення стану ринку суден (за вибором студента) і потенційних можливостей його зростання. Розрахунок індексу змін економічних показників та їх трендів.	6	–
4	Ознайомлення з видами портів та їх значенням для роботи водного транспорту. Портова політика, спеціалізація і призначення портів. Вантажообертання і вантажопотік порту, коефіцієнт перевалки. Статус морського торговельного порту України. Пропускна здатність порту. Організація транспортно-експедиторської діяльності на ринку транспортних послуг. Організація зовнішньоекономічної діяльності у водному транспо-	4	2

	рті. Договори фрахтування суден і перевезення вантажів. Види фрахтування транспортних суден. Рейсовий чартер. Особливості деяких чартерів. Основні договірні відношення та техніка фрахтових операцій. Практичне завдання N 3. Розв'язання задач з економіки водного транспорту (розрахунок валютно-фінансових показників роботи умовного судна, фінансово вигідного місця бункерування, тривалості рейсу судна, необхідного тоннажу, провізної спроможності судна, експлуатаційних показників роботи судна та флоту)		
5	Вивчення поняття рейс судна і нормування його елементів. Суднові запаси, їх нормування та методика розрахунку. Основні показники роботи флоту. Методика розрахунку провізної здатності судна. Розрахунок швидкості доставки вантажів. Бізнес-план підприємств водного транспорту, його зміст та структура. Практичне завдання N 4. Розрахунок планової собівартості утримання судна на ходу і стоянці.	6	2
6	Управління якістю. Інженерний консалтинг та постачальники CEO, інжиніринг та НДР, навчання, системи якості та інші види бізнес-консультування. Проблеми підприємств водного транспорту. Особливості, ємність і розвиток ринку професійного суднового менеджменту. Відмінності комерційного, технічного і експлуатаційного менеджменту. Кампанії професійного суднового менеджменту. Основні послуги спеціалізованих компаній. Корпоративна організація суднового менеджменту.	4	–
	Разом	30	6

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до лекційних занять; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни; підготовку та оформлення практичних завдань; підготовку до двох поточних модульних контролів і до заліку. Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

підготовка до лекційних занять – 0,5-1 год./1 лекцію;

підготовка до практичних занять – 1-2 год./1 заняття;

виконання розрахункових робіт, домашньої контрольної роботи, (обсяг однієї роботі 10-20 аркушів А4) – мінімум 15 годин на 1 роботу;

підготовка до контрольних заходів – 15-30 год./захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовний модуль 1			
1	Підготовка до лекційних занять	7	5

2	Підготовка до практичних робіт	15	16
3	Виконання контрольної роботи	15	33
4	Підготовка до тестування	8	15
	Разом за змістовним модулем 1	45	69
Змістовний модуль 2			
5	Підготовка до лекційних занять	7	5
6	Підготовка до практичних робіт	15	16
7	Виконання контрольної роботи	15	33
8	Підготовка до тестування	8	15
	Разом за змістовним модулем 2	45	69
	Разом	90	130

Індивідуальне науково дослідне завдання

Не передбачено.

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання: лекція; ілюстрування; відеометод; практична робота; контрольні тестові роботи; робота з літературою.

Засоби діагностики: усні відповіді; розрахункові роботи; виконання практичних завдань; стандартизовані тести; реферати та презентації.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Рівень засвоєння матеріалу дисципліни здійснюється шляхом проведення поточного контролю у вигляді тестових завдань різної складності, перевірки результатів виконання практичних робіт та підсумкового контролю у формі заліку. Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – 20 балів.

Поточний контроль проводиться на кожній практичній роботі та за результатами самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми шляхом тестування (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з оцінок, отриманих за поточний модульний контроль у формі тестування – до 40 балів, результатів виконання практичних робіт – до 40 балів, та заліку – до 20 балів.

За всі контрольні заходи (КЗ) протягом семестру студент може отримати від 0 до 100 балів. Право здавати заключний залік дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Якщо студент не набрав мінімальну суму балів, то він не допускається до КЗ і йому рекомендується набрати цю кількість за рахунок виконання додаткового завдання для самостійного виконання, зокрема участю у науковій конференції з обов’язковою публікацією тез доповідей.

Студент, який набрав за всі КЗ менше 60 балів, складає підсумковий семестровий залік (що проводиться у письмовій формі в екзаменаційну сесію), до якого він допускається після виконання всіх передбачених елементів модулів, результатом якого є отримання необхідної мінімальної суми 60 балів.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Критерії оцінювання виконання практичних завдань

Практична робота	Критерії оцінювання
10-9	Завдання виконано у встановлений термін. Виконано самостійно, чітко сформульовані відповіді. Надані повні усні відповіді на запитання.
8-7	Завдання виконано у встановлений термін. Виконано самостійно, відповіді сформульовані неповно. Надані повні/часткові усні відповіді на запитання.
6-5	Завдання виконано у встановлений термін. Виконано самостійно. Надані часткові усні відповіді на запитання.
4-3	Завдання виконано з порушенням встановлених термінів. Виконано самостійно. Надані часткові усні відповіді на запитання. Є помилки у термінах та законодавчій базі
2	Завдання виконано з порушенням встановлених термінів. Надані фрагментарні усні відповіді на запитання.
1	Завдання виконано з порушенням встановлених термінів. Студент відмовляється надавати усні відповіді.
0	Завдання не виконувалося.
	Максимальна оцінка студента за даний компонент програми 40 балів (4 роботи по 10 балів).

Поточний модульний контроль у формі тестування

МК-1 (передбачає 30 тестових запитань по 0,66 бали**)**

Правильних відповідей	30	15	1
Бал	20,0	10,0	0,66

МК-2 (передбачає 30 тестових запитань по 0,66 бали**)**

Правильних відповідей	30	15	1
Бал	20,0	10,0	0,66

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Виконання практичних робіт	4х10 балів = 40 балів	4х10 балів = 40 балів
Поточний модульний контроль у формі тестування	2х20 бали = 40 балів	2х20 бали = 40 балів
Всього	**80**	**80**

Критерії оцінювання знань з дисципліни у формі заліку

Здобувач має відповісти на 5 контрольних запитань та вирішити дві практичні задачі. Кожна правиль відповідь на запитання оцінюється максимум у 2 бали, вирішення практичної задачі – у 5 балів. Загалом за залік можна отримати максимум 20 балів.

Якщо відповідь на контрольні запитання відсутня або відповідь не повністю відповідає еталонній, то виконане завдання оцінюється 0 балів. Якщо відповідь повністю відповідає еталонній, то виконане завдання оцінюється 2 балами.

Вирішення практичної задачі	Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку)
9-10	Задача вирішена повно, коректно, з чіткими поясненнями, відповідь правильна
7-8	Задача вирішена повно, коректно, але без повних пояснень, відповідь правильна
5-6	Задача вирішена повно, коректно, але з частовими поясненнями, відповідь правильна
3-4	Задача вирішена неповно, некоректно, відповідь правильна
1-2	Задача вирішена неповно, некоректно, відповідь неправильна
0	Вирішення не представлено взагалі
	Максимальна оцінка студента за задачу 5 балів

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення (5 семестр)		Заочне відділення (5 семестр)	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Практичне завдання №1	10	Практичне завдання №1	10
	Т2	Практичне завдання №2	10	Практичне завдання №2	10
	ПМК	Тестування за темами ЗМ1	20	Тестування за темами ЗМ1	20
ЗМ 2	Т5	Практичне завдання №3	10	Практичне завдання №3	10
	Т6	Практичне завдання №4	10	Практичне завдання №4	10
	ПМК	Тестування за темами ЗМ2	20	Тестування за темами ЗМ2	20
Підсумковий контроль		Залік	20	Залік	20
Сума			**100**		**100**

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Методичні вказівки та завдання до виконання практичних завдань із дисципліни в електронному варіанті.

2. Презентації Міністерства інфрвструктури України і Адміністрації морських портів України.

3. Матеріали урядових установ України.

4. Матеріали Міністерства інфрвструктури України і Адміністрації морських портів України.

На лекційних заняттях використовуються технічні засоби, а саме: комп'ютер і мультимедійний проектор. Якщо є можливість використання проектора, то наочні пояснення можна організувати таким чином: теоретичні відомості будуть наочно супроводжуватися демонстрацією на мультимедійному проекторі. Це надає можливість студенту не тільки почути, а й побачити, що сприяє більш ефективному засвоєнню нового матеріалу. Такі лекції є найдоступнішою і найцікавішою формою викладання нового матеріалу з навчальної дисципліни «Економіка водного транспорту».

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Закон України «Про транспорт» від 10.11.1994 р. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text.

2. Кодекс торговельного мореплавства України. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text.

3. Про затвердження стратегії розвитку морських портів України на період до 2038 року. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-2013-%D1%80#Text.

4. Постанова Кабінету Міністрів України. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025—2027 роках. – https://mtu.gov.ua/files/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9A%D0%9C%D0%A3%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%2027.12.2024%20%E2%84%96%201550.pdf.

5. Матвієнко М.В., Наврозова Ю.О., Щербина В.В. Основи економіки морського транспорту: Навч. посібн. – Одеса: ОНМУ, 2010. – 400 с.

6. Економіка судноплавства і сервісної діяльності: глобальні тренди й трансформація: монографія / Жихарєва В.В., Власенко О.С., Бундюк Р.А., Соколова М.С. Одеса: ОНМУ, 2023. – 352 с.

7. Петренко К.В., Скоробогатова Н.Є. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 177 с.

8. Основи економіки транспорту. Курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки –27 «Транспорт» з професійною орієнтацією на спеціальність 275 «Транспортні технології (за видами)». Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2017. – 147 с.

Допоміжна література

9. Аналітична записка: щодо стратегічних пріоритетів реалізації потенціалу України як морської держави. – http://www.niss.gov.ua/articles/832/.

10. ДСТУ ISO 9004-2001 Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності. – К.: Держстандарт України, 2001. – 44 с.

11. Остапенко Ю.Л. Методика та організація обліку і аудиту витрат по перевезенню вантажів підприємствами водного транспорту: дис. …канд. екон. наук: 08.00.09 /Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Київ, 2016. – 300 с.

12. Shipping Market Review. Danish Ship Finance – May 2020. – 80 p.

13. Shuo Ma. Economics of Maritime Business. – www.routledge.com/Routledge-Maritime-Masters/book-series/RMM, 2021. – 471 p.

14. McConville, James. Economics of Maritime Transport, Theory and Practice. Published for the Institute of Chartered Shipbrokers, 1999. – 440 p.

15. Gust Blauwens, Peter De Baere, Eddy Van de Voorde. Transport Economics, 2012 – 552 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека кафедри ЕСЕУта ТЕ.

2. www.rada.gov.ua. Законодавство України.

3. http://www.minfin.gov.ua.

4. http://www.worldbank.org.ua.

5. https://ports.ua. Порти України: інформ-аналіт. журнал.

6. https://www.ukrinform.ua/tag-ampu. Сайт Адміністрації морських портів України.

7. http://proukraine.net.ua. Нормативно-правова база діяльності морського і річкового транспорту.

8. http://www.imo.org. Сайт Міжнародної морської організації.

9. https://unctad.org. Сайт UNCTAD (Конференція ООН з торгівлі та розвитку).